

Generic Matrix for Swedish ONL Baccalaureate – Matris för svenska ONL Baccalaureate

Uppgift	Delområden	Viktning i %	Mål för lärande Den studerande ...	Fråga	Bedömning Bedömningskriterier	Poäng
Del 1 Läsförståelse	Läsning	20%	förstår texter som hen läser om olika teman som författarna behandlar från olika synvinklar		Provspecifik bedömningstabell	7
	Analys	30%	använder ett brett ordförråd som innehåller även abstrakta begrepp		Provspecifik bedömningstabell	9
	Tolkning	23%			Provspecifik bedömningstabell	6
	Tillämpning	27%	använder även svårare språkliga strukturer.		Provspecifik bedömningstabell	8
Sub Del 1		100%				30
Del 2 Textförståelse och analys	Innehåll	40 %	skriver tydliga och precisa texter som uttrycker åsikter eller förmedlar intryck om allmänna teman, till exempel essäer, rapporter, meddelanden och bloggar		Provspecifik bedömningstabell	12
	Argumentation och kritiskt tänkande	40%			Provspecifik bedömningstabell	12
	Språklig förmåga och exakthet	20%	använder ett brett ordförråd som innehåller även abstrakta begrepp använder även svårare språkliga strukturer			6
Sub Del 2		100%				30

Del 3 Skriftlig produktion (litteratur)	Texttolkning	30%	känner till svenskspråkig kultur och olika textgenrer	Provspecifik bedömningstabell	12	
	Argumentation och kritisk tänkande	40%	förstår och analyserar olika litterära genrer, inklusive prosa och lyrik.		16	
	Språklig förmåga och exakthet	30%	känner till användning av olika slags språkregister i olika situationer		12	
Sub Del 3		100%			40	
TOTALT					100	

UTMÄRKT	MYCKET GOD	GOD	NÖJAKTIG	FÖRSVARLIG	SVAG	MYCKET SVAG
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50	49-21	20-0

Matrix for Swedish ONL Baccalaureate – Bedömningstabel for modellexamen

Uppgift	Kompetensområden	Viktning %	Mål för lärande Den studerande ...	Fråga Nr	Bedömning Bedömningskriterier	Poäng
Del 1 Läsförståelse	Läsning	20%	förstår texter som hen läser om olika teman som författarna behandlar från olika synvinklar	Fråga 1	Svaren för provspecifika bedömningsinstruktioner	6
	Tolkning	30%	använder ett brett ordförråd som innehåller även abstrakta begrepp	Fråga 2	Svaren för provspecifika bedömningsinstruktioner	10
	Analys	23%		Fråga 3	Svaren för provspecifika bedömningsinstruktioner	10
	Grammatik	Tillämpning	27%	använder även svårare strukturer	Fråga 4	Svaren för provspecifika bedömningsinstruktioner
Del 1		100%				30
Del 2 Texttolkning och analys	Innehåll	40%	skriver tydliga och precisa texter som uttrycker åsikter eller förmedlar intryck om allmänna teman, till	Sektion 2	Provspecifik bedömningstabell	12

	Argumentation och kritiskt tänkande	40%	exempel essäer, rapporter, meddelanden och bloggar		Provspecifik bedömningstabell	12
	Språklig förmåga och exakthet	20%	använder ett brett ordförråd som innehåller även abstrakta begrepp använder även svårare språkliga strukturer			6
Del 2		100%				30
DEL 3 Skriftlig produktion (litteratur)	Texttolkning	30%	känner till svenskspråkig kultur och olika textgenrer	Sektion 3 Kreativt skrivande	Provspecifik bedömningstabell.	12
	Argumentation och kritiskt tänkande	40%	förstår och analyserar olika litterära genrer, inklusive prosa och lyrik.			16
	Språklig förmåga och exakthet	30%	känner till användning av olika slags språkregister i olika situationer			12
Del 3		100%				40
TOTAL						100

UTMÄRKT	MYCKET GOD	GOD	NÖJAKTIG	FÖRSVARLIG	SVAG	MYCKET SVAG
100-90	89-80	79-70	69-60	59-50	49-21	20-0

**EUROPEAN BACCALAUREATE
SAMPLE**

**SVENSKA SOM ANDRA
INHEMSKA SPRÅK (ONL)
MODELLEXAMEN**

DATUM : XX JUNI 20XX

PROVETS LÄNGD : 3 timmar (180 minuter)

TILLÅTNA HJÄLPMEDEL : Inga hjälpmedel tillåts

Notera särskilt : Alla frågor besvaras.

EB-EXAMEN

SVENSKA SOM ANRDA INHEMSKA SPRÅK

Minna Canth kämpade för jämställdhet

Journalisten och författaren Minna Canth var en viktig samhällspåverkare som lyfte fram arbetarnas och kvinnornas ställning. Hon etablerade realismen i den finska litteraturen och kallas även för den finländska feminismens moder. Den 19 mars firar vi henne med flaggningsdag, dagen är också den officiella dagen för jämställdhet.

- 5 Minna Canth var den första finskspråkiga, kvinnliga journalisten och en viktig samhällspåverkare. Orädd uttryckte hon sina åsikter och skrev både tidningsartiklar, brev och skönlitteratur så som skådespel och noveller. Hon brann för många radikala eller känsliga frågor så som nykterism, kvinnors ställning, religionsfrihet, socialism och det finska språkets ställning. Hon etablerade realismen i den finska litteraturen genom att skriva skönlitteratur där
- 10 berättelserna var ur arbetarnas, de fattigas, de förtrycktas och kvinnornas perspektiv. Efter Alexis Kivi är hon den finska pjäsförfattare vars skådespel framförts allra mest.

Mångspråkig intellektuell med socialt samvete

- Minna Canth var av helfinsk arbetarfamilj på klassresa uppåt. Hennes skolspråk var svenska, som hon både talade och skrev flytande och hennes beläsenhet omfattade också danska,
- 15 norska, tyska och lite franska.

- Minnas studier till folkskollärare vid Jyväskylä seminarium avbröts då hon 1865 gifte sig med sin lärare, lektor Johan Ferdinand Canth. Paret fick sju barn, det sista föddes efter lektor Canths död 1879. Redan som lektorsfru hade hon funnit former för att uttrycka sitt djärva tänkande och för sitt stora behov av att diskutera med och påverka sina samtida. Då
- 20 Ferdinand Canth dog var Minna Canth redan medarbetare vid lokaltidningarna i Jyväskylä och hade börjat skriva skönlitteratur. Att bli änka så ung var en mycket tung och svår tid i Minna Canths liv. För att klara av situationen sålde hon familjens hus i Jyväskylä och flyttade med barnen till Kuopio, tillbaka till sitt barndomshem och familjens garnaffär. Minna Canth tog över butiken då hon fått tillstånd att "bedriva affärsverksamhet i eget namn". Eftersom hon
- 25 var änka kunde hon ansöka om näringstillstånd. I butiken sålde hon förutom garn och tyger

EB-EXAMEN

SVENSKA SOM ANRDA INHEMSKA SPRÅK

också tidningar och teaterbiljetter vid disken. Affärerna gick bra och hon tyckte mycket om arbetet, fastän dagarna var långa.

Eftersom Canth redan gjort sig känd som en skarpsinnig, kompetent journalist kunde hon vid sidan av affären fortsätta med att skriva i olika tidningar då det var något som engagerade henne. Butiken, barnen och hushållet krävde mycket av hennes tid och ork, men hennes djupa medlidande för de förtryckta drev henne ändå att skriva vid varje ledig stund.

Canth började också skriva mera skönlitteratur. Med sina noveller och skådespel ville hon spegla samhället och lyfte också här fram svårare ämnen hon tyckte var viktiga. I till exempel sin novell *Köyhää kansaa* (Fattigt folk) kritiserar hon samhällets oförmåga att ta hand om de fattiga och svaga samt kyrkans konservatism och makt över människorna.

Canth var en nyfiken intellektuell som i sin person förenade rollerna som hustru, moder, författare och handlande. Och fastän hon aldrig reste utomlands var hon ytterst intresserad av främmande språk och nya tankesätt. I Kuopio läste hon precis samma böcker som unga finska konstnärer läste i Paris, hon publicerade tidskriften *Wapaita Aatteita* i Kuopio och skrev om europeiska idéströmningar. Hon var en kosmopolit på samma sätt som ganska många anhängare av emancipatoriska rörelser. I hennes ögon var de största förtryckarna gammalmodiga biskopar, professorer och kritiker - de som tyckte att fattigdom är Guds vilja och kvinnan måste lyda mannen för att det sägs så i Bibeln. Förutom genom sitt arbete som journalist och författare influerade hon också sin omvärld genom sitt sociala liv. Hon var aktiv i olika föreningar och ofta samlades andra författare och samhällsintresserade hemma hos henne i Kuopio för att umgås och diskutera aktuella frågor.

Makten över orden

Folkupplysning, speciellt nykterhetsidén och flickors skolning, hade på 1870-talet varit Canths utgångspunkt. Samhällsutvecklingen och nya europeiska idéer gjorde henne till en försvarare av kvinnosaken, arbetarrörelsen, liberalismen och pacifismen. Canths idévärld präglades alltså av den samtida europeiska upplysningen, inte nationalismen – men Rysslands nationalistiska förtryck utgjorde ett hot just mot de här europeiska idealen. På Canths tid drömde man inte ännu om självständighet. I stället ville man göra framsteg och utveckla den egna kulturen i skydd av autonomin, som förtryckstiden sedan hotade.

EB-EXAMEN SVENSKA SOM ANRDA INHEMSKA SPRÅK

55 Minna Canth -priset har delats ut sedan 2017 i sin namngivares anda till banbrytare och skribenter. Första priset fick Finlands första kvinnliga biskop Irja Askola som tagit ställning för mänsklighet, tolerans, kulturell mångfald och jämlikhet. Kaarina Hazard, andra pristagaren, är enligt prisjuryns motivering liksom Minna Canth en mångsidig kulturens mångkampare: kolumnist och författare som försvarar. Tredje priset tillföll skribenten, konstnären och 60 medborgaraktivisten Maryan Abdulkarim, tillika kolumnist. Enligt motiveringen är hon "en modig skribent och debattör på den samhällspolitiska arenan, liksom Minna Canth var på sin tid. Oförtröttligt tar Abdulkarim ställning för kvinnor och minoriteter och gör ojämlikheten synlig också där mången hade trott att jämställdhet redan råder. Maryan Abdulkarim är en mångkampare i fråga om kultur och opinionsbildning.

(801 ord)

Källor:

<https://www.hbl.fi/artikel/minna-canth-urbilden-av-den-starka-finska-kvinnan/>

<https://svenska.yle.fi/artikel/2015/03/19/minna-canth-kampade-for-jamstalldhet>

<https://uppslagsverket.fi/sv/view-103684-CanthMinna>

EB-EXAMEN
SVENSKA SOM ANRDA INHEMSKA SPRÅK

Del 1 (30 poäng)

Läs texten om Minna Canth och svara på frågorna 1–4 utifrån texten. (30 poäng)

1. Besvara frågorna a-c genom att välja det alternativ som bäst passar in i sammanhanget (6 poäng)

a) Minna Canth (2 poäng)

- A. skildrade arbetarnas liv realistiskt
- B. ville ändra kvinnors perspektiv på livet
- C. är en pjäsförfattare vars skådespel har framförts allra mest i Finland
- D. talade svenska som modersmål

b) Vilket av följande påståenden beskriver bäst Minna Canths liv? (2 poäng)

- A. Hon var tvungen att lämna skrivandet när hon gifte sig
- B. Hon flyttade till Kuopio för att ta över familjens butik
- C. Hon reste ofta utomlands
- D. Hon var aktiv med att samla folk kring samhällliga diskussioner

c) Vilket av följande påståenden stämmer enligt texten? (2 poäng)

- A. Minna Canth brydde sig inte om europeiska ideér
- B. Nationalismen och självständighet var viktiga ideal för Minna Canth
- C. Irja Askola har engagerat sig i diskussioner gällande religion och kyrkan
- D. Maryam Abdulkarim tilldelades Minna Canth -priset på grund av sin aktiva roll som samhällspolitisk debattör

2. Skriv svaren på frågorna nedan som en enhetlig text. Längden på ett svar ska vara högst 30 ord. (10 poäng)

- A. Varför är Minna Canth känd? (4 poäng)
- B. Hurdan var hennes bakgrund? (2 poäng)
- C. Vad skrev Minna Canth om? (4 poäng)

3. Ersätt de understreckade orden eller fraserna med egna ord. (10 poäng)

- A. Hon brann för många radikala eller känsliga frågor så som nykterism, kvinnors ställning, religionsfrihet, socialism och det finska språkets ställning
- B. Minnas studier till folkskollärare vid Jyväskylä seminarium avbröts då hon 1865 gifte sig.
- C. Eftersom hon var änka
- D. Hon kunde vid sidan av affären fortsätta med att skriva i olika tidningar

EB-EXAMEN
SVENSKA SOM ANRDA INHEMSKA SPRÅK

E. Canths idévärld präglades alltså av den samtida europeiska upplysningen, inte nationalismen

4. Synonymer till följande ord eller uttryck finns i texten. Sök orden och skriv dem i grundformen. (4 poäng)

- A. en person som skriver skådespel
- B. mycket duktig på sitt område, har kunskande
- C. omgivningen utanför hemmet
- D. vara social, tillsammans med andra människor

Del 2 (30 poäng)

Läs instruktionen och skriv en text med cirka 250 ord.

Minna Canth var en av sin tids viktigaste författare och samhällseliga påverkare. Berätta vad hennes livsverk betyder för den finländska litteraturen. Skriv en text med cirka 250 ord. Du kan använda texten om Minna Canth som stöd.

Del 3 (40 poäng)

Läs instruktionen och skriv en text med cirka 350 ord.

Tove Janssons roman *Sommarboken* skildrar en liten flickas vardagsäventyr på hemön i skärgården medan Sara Kadefors roman *Sandor/Ida* handlar om två unga personer som träffas genom Internet. Beskriv situationen och tidpunkten i båda böckerna och jämför situationen med dina egna erfarenheter. Kan du hitta några gemensamma tankar i dessa böcker? Skildra också hur huvudpersonerna förändrar sig i böckerna.

**SVENSKA SOM DEN ANDRA INHEMSKA SPRÅK (ONL),
MODELLEXAMEN**

BEDÖMNINGSINSTRUKTIONER OCH MODELLSVAR

DEL 1 (30 poäng)

1.
 - a) A skildrade arbetarnas liv realistiskt (2 poäng)
 - b) D hon var aktiv med att samla folk kring samhällsliga diskussioner (2 poäng)
 - c) D Maryam Abdulkarim tilldelades Minna Canth -priset på grund av sin aktiva roll som samhällspolitisk debattör (2 poäng)

2.
 - A. Minna Canth var en viktig samhällspåverkare/ hon lyfte fram arbetarnas och kvinnornas ställning/ hon etablerade realismen i finsk litteratur/hon var första kvinnliga journalisten/kallas för finländska feminismens moder (4 poäng)

 - B. Hon var av helfinsk arbetarfamilj/ hennes skolspråk var svenska/hon började studera till folkskollärare (2 poäng)

 - C. Hon skrev om arbetarnas liv/ de fattigas liv/ de förtrycktas liv / och om kvinnors ställning (4 poäng)

3.
 - A. engagerade sig/ var ytterst intresserad (2 poäng)
 - B. hon var tvungen att sluta sina studier/ hon kunde inte fortsätta studera/ hon måste sluta vid universitet (2 poäng)
 - C. hennes man hade dött/ hennes man dog/ hon blev ensam efter mannens död (2 poäng)
 - D. samtidigt som hon jobbade i butiken (2 poäng)
 - E. på 1800-talet / på 1860-talet / på 1870-talet (2 poäng)

4.
 - E. pjäsförfattare (1 poäng)
 - F. kompetent (1 poäng)
 - G. omvärld (1 poäng)
 - H. umgås (1 poäng)

EUROPEAN BACCALAUREATE SAMPLE

Del 2 (30 poäng)

Del 2	12	11	10	9-8	7-6	5-4	3-0
Innehåll och disposition	Skribenten behandlar sina åsikter ytterst grundligt och logiskt. Texten är mycket omfattande och personlig.	Skribenten behandlar sina åsikter grundligt och logiskt. Texten är omfattande och personlig.	Skribentens åsikter är motiverade och relativt logiska. Texten är ganska omfattande och mångsidig.	Skribenten visar nöjaktiga men rutinartade åsikter. Texten är i huvudsak saklig men behandlingen är snäv.	Skribenten uttrycker nöjaktigt sina åsikter. Texten är snäv och slutsatserna ytliga.	Skribentens uppfattningar är otillräckliga. Texten är otydlig och inkonsekvent till sin struktur.	Skribenten kan knappast följa uppgiftsbeskrivningen eller har missförstått den.
	12	11	10	9-8	7-6	5-4	3-0
Argumentation och kritiskt tänkande	Visar en ytterst nyanserad förmåga att argumentera. Presenterar nya och personliga perspektiv på ämnet	Visar en mångsidig och nyanserad förmåga att argumentera. Presenterar nya och personliga perspektiv på ämnet	Visar en relativt mångsidig och fungerande förmåga att argumentera. Ger personliga perspektiv på ämnet.	Argumentationen är nöjaktig, framför i huvudsak sina åsikter och perspektiv på ämnet.	Kan framföra något argument och ta ställning till ämne.	Kan endast bristfälligt framföra något argument eller uttrycka någon åsikt.	Kan inte framföra argument eller uttrycka åsikter.
	6	5	4	3	2	1	0
Språklig förmåga och exakthet	Språkligt ytterst mångsidigt och varierande satsstrukturer. Behärskar ett ordförråd som är brett, kreativt och enligt kontexten.	Språkligt bred, ytterst tydlig och mångsidig. Behärskar ett ordförråd som är brett och enligt kontexten.	Språkligt relativt tydlig och bred. Språket och ordförrådet är i huvudsak enligt. En staka fel förekommer.	Språkligt vanligt. Budskapet förmedlas nöjaktigt även om texten ställvis är klumpig.	Förmedlar budskapet ställvis otydligt. Språkligt snäv, många fel. Texten ställvis svårläslig.	Har svag förmåga att förmedla budskapet. Språkligt ytterst snäv, många fel. Texten mycket svårläslig.	Kan inte förmedla budskapet. Språket är elementärt.

EUROPEAN BACCALAUREATE SAMPLE

Även om uppgiften inte direkt leder till en personlig granskning av ämnet, är det naturligt och förväntat att svaret också innehåller examinandens egna erfarenheter och perspektiv relaterade till hans eget livsområde. Med hjälp av texten är det möjligt att utvidga granskningen till synen på språk, kultur och / eller samhälle.

EUROPEAN BACCALAUREATE SAMPLE

Del 3 (40 poäng)

DEL 3	12-10	9	8	7	6	5-4	3-0
Texttolkning	Ytterst mångsidig tolkning och behandling av textens innehåll och ämne. Logisk behandling av idéer.	Mångsidig och logisk behandling av textens innehåll, ämne och idéer.	Relativt mångsidig och huvudsakligen logisk behandling av textens innehåll, ämne och idéer.	Nöjaktig tolkning och integration av idéer.	Tillräcklig men ganska ensidig behandling av textens innehåll, ämne och idéer.	Bristfällig och ologisk behandling av innehåll och idéer.	Ingen förmåga att behandla ämnet och visa sammanhängande idéer.
	16-14	13-12	11-10	9-8	8	7-5	4-0
Argumentation och kritiskt tänkande	Ytterst mångsidig och nyanserad argumentation, presenterar nya och personliga perspektiv på ämnet.	Mångsidig och nyanserad argumentation, presenterar nya och personliga perspektiv på ämnet.	Relativt mångsidig och fungerande argumentation, ger personliga perspektiv på ämnet.	Argumentationen är nöjaktig, framför i huvudsak sina åsikter och perspektiv på ämnet.	Kan framföra något argument och ta ställning till ämne.	Kan endast bristfälligt framföra något argument eller uttrycka någon åsikt.	Kan inte framföra argument eller uttrycka åsikt.
	12-10	9	8	7	6	5-4	3-0
Språklig förmåga och exakthet	Ytterst tydlig och flytande text, språkligt mångskiftande och exakt	Tydlig och flytande text, språkligt mångskiftande och exakt	Relativt tydlig, språkligt ganska mångskiftande text, enstaka fel förekommer	Nöjaktig och språkligt ganska ensidig text, fel förekommer	Förmedlar budskapet ställvis oklart och ensidigt, många fel	Förmedlar budskapet dåligt, språkligt ytterst begränsad och många fel	Kan inte förmedla ett budskap, elementärt språk

EUROPEAN BACCALAUREATE SAMPLE

De verk som har diskuterats under Bac-perioden ger omfattande möjligheter att reflektera över aspekter relaterade till Finland och finländskhet. Olika aspekter av Finland och finländskhet presenteras i skönlitterära verk. Ett bra svar inkluderar inte bara en lista över enskilda drag eller mekanisk bearbetning utan beaktar aspekter mångsidigt.